



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen soruların **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Züleyha GÜLÜM

İstanbul Milletvekili

Basında yer alan haberlere göre Denizli'de 'İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz' eylemine katıldıkları gerekçesiyle İranlı dört kadın mülteci; Esmail Fattahi, Leili Faraji, Zeinab Sahafi ve Pourakbari Kermani gözaltına alınmış ve haklarında sınır dışı kararı verilmiştir. Denizli Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğü'nde 'kamu düzenini bozmak' ve kanuna aykırı eyleme katılmak iddiasıyla tutulan mülteci kadınlar gözaltına alındıkları sırada da işkence gördüklerini belirtmiştir.

Siyasi iktidarın kadınların kazanılmış haklarına yönelik politikalarına ve Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle hukuka aykırı bir şekilde verilen İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararına karşı Türkiye'nin her yerinden kadınlar tepkilerini ortaya koymuştur. Anayasanın 34. Maddesinde de belirtildiği gibi herkes önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Bu hak mülteciler veya başkaca bir grup ayırt edilmeksizin herkese tanınmış anayasal bir haktır. Ancak buna rağmen mülteci kadınlar keyfi ve hukuka aykırı olarak gözaltında tutulmaya devam edilmektedir.

Öte yandan Türkiye'nin tarafı olduğu Cenevre Sözleşmesiyle taahhüt altına alınan ve Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 4. Maddesinde hiç kimsenin insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilmeyeceği düzenlenmesi açıktır. İran Devleti'nin kadınlara yönelik uyguladığı ayrımcı ve zorba hukuk sistemi göz önünde bulundurulduğunda, Türkiye'ye iltica etmiş söz konusu kadınların sınır dışı edilmeleri halinde işkence ve hapis cezasıyla karşı karşıya kalacakları ve can güvenliklerinin tehlikeye atılacağı açıkken sınır dışı edilmeleri hem uluslararası sözleşmelere hem de yasalara açıkça aykırıdır. Ayrıca yürürlükte olan ve uygulanmak zorunda olunan İstanbul Sözleşmesi'nin 61. Maddesi gereğince uluslararası hukuk çerçevesindeki yükümlülükler uyarınca 'geri göndermeme' ilkesinin tanınarak statüsü ve ikamet durumuna bakılmaksızın korumaya muhtaç, kadınlara yönelik şiddet mağdurlarının hayatlarının risk altında olabileceği veya işkenceye veya insanlık dışı muameleye ve cezalandırmaya maruz kalabilecekleri hiçbir ülkeye hiçbir durum altında iade edilmeyecekleri güvence altına alınmıştır.

Bu bağlamda;

- 1) İranlı 4 kadın mültecinin Denizli'de 'İstanbul Sözleşmesi Yaşatır' eylemine katıldıkları gerekçesiyle gözaltına alınarak haklarında sınır dışı kararı alındığı doğru mudur? İranlı mülteci kadınların gözaltına alınma gerekçeleri nedir?
- 2) Anayasanın 34. Maddesi hükmüne göre silahsız ve saldırısız gerçekleşen ve kadınların barışçıl taleplerini içeren eylem ve gösterilerinin kanunsuz olarak nitelendirilmesi ve kamu düzenini bozduğu gerekçesi neye dayandırılmaktadır?
- 3) İranlı kadınlara gözaltına alınırken işkence edildiği iddiası doğru mudur? İşkence failleri hakkında soruşturma başlatılacak mıdır?
- 4) Türkiye'nin tarafı olduğu Cenevre Sözleşmesi ve Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'na göre geri gönderme yasağına tabi bulunan İranlı kadınlar hakkında sınır dışı kararı verilmesi hukuka aykırı değil midir?
- 5) Yürürlükte bulunan İstanbul Sözleşmesi'nin 61. Maddesi gereğince işkence ve insanlık dışı muameleye maruz kalma ihtimali bulunan kadınların iade edilmeyecekleri güvence altındadır. Sözleşmeyi ihlal eden kararlar hukuka ve kanuna aykırı değil midir?